

IN GE
SPREK
MET...

DOOR REINIER BROEKS

Bas Worm 'WEET WAT JE ZIET'

Recent verscheen het boek
'Het ree; observeren en herkennen'.
Nu al geldt de uitgave als één van
de standaardwerken over het ree.
In gesprek met schrijver
Bas Worm (1970)

Aanspreken, zeggen jagers en beheerders, is een vak apart.

Is dat overdreven? "Nee, dat is niet overdreven. Dat is waar het boek over gaat. Als mensen buiten hun eigen omgeving, dus in een ander veld, van een onbekend ree kunnen zeggen hoe oud het is, lach ze dan maar uit. Je kan het per ongeluk goed hebben, maar die kans is heel klein. Natuurlijk kun je aan de bouw en zijn gedrag wel iets aflezen. Je kunt bij benadering zeggen of het een jong, volwassen of oud ree is. Maar zelfs daar gaat het nog vaak fout. En aan het gewei kun je het al helemaal niet zien." Het boek helpt je om te begrijpen wat je ziet en verklaart het gedrag van het ree. Het boek gaat over de leefomgeving. Over alle levensfasen en het gedrag. Door meer over het ree te weten, is de kans dat je er een gaat zien, veel groter. En doordat je weet wat je ziet, kun je nog meer genieten."

Goed beheer is niet alleen aanspreken, maar ook tellen. Wat

is de beste telmethode? "Geen enkele methode is waterdicht. Er zijn zoveel zaken van invloed op het eindresultaat: weersomstandigheden, recreatiedruk, dubbeltellingen, de vaardigheid van de teller, gebiedskennis. Het beste kun je tellen als er nog nauwelijks blad aan de bomen zit, maar het jonge groen al wel uit de grond schiet. Ook dit voorjaar zag ik het vaak niet goed gaan. Bijna overal werd te laat geteld. Het blad zat al aan de bomen. De reeën vinden hun voedsel dan ook uitstekend in

het bos, in de dekking. De zichtbaarheid neemt daardoor sterk af, met als gevolg dat de telresultaten een onderschatting zijn van de werkelijke stand.”

“Als ik een keuze moet maken voor een telmethode ga ik voor jaarrondtellingen. Dat gaat op basis van individuele herkenbaarheid. Voor bokken is dat meestal geen probleem; voor geiten wordt het moeilijker. Dan gaat het meer om een scheur in het oor, een aalstreep, keelvlek, vachtkleur, aantal kalveren of specifiek gedrag. Voor de bepaling van de exacte draagkracht van het veld is tellen alleen niet genoeg. Je moet ook kijken naar de gezondheid en conditie van de dieren.”

“Voor het maken van een afschotplan heb je zo veel en zo juist mogelijke gegevens nodig. Dan zul je een landelijk telprotocol moeten volgen voor de uniformiteit en continuïteit. Maar niets is zo moeilijk telbaar als het uiterst heimelijke ree. Er wordt wel gezegd dat alles wat je ziet vermenigvuldigd moet worden met twee. Pas dan heb je een goede benadering. In veel gevallen zal het aardig kloppen, maar vaak ook niet. En het beheerprobleem zit hem niet zozeer in de aantallen aanwezige reeën als wel in het halen van het geplande afschot. Het geitenafschot wordt bijna nergens gehaald. Er ontstaat daardoor een onbalans; één bok op vijf, zes geiten, dat schiet niet op.”

Wat kunnen we nog verbeteren aan de biotoop voor reeën?

“Biotoopverbetering!?! Waarom zou je? Wil je nóg meer reeën? We hebben er al zoveel! Het ree is cultuurvolger. Het is in staat geweest om in aantal te groeien van naar schatting 3.000 stuks in 1930 naar ongeveer 100.000 stuks in 2013. En dat ondanks jaarlijkse afschotplannen, natuurlijke sterfte en een flink percentage verkeersslachtoffers. Dat laatste bedraagt jaarlijks zo'n 10% van de populatie. Wil je echt wat veranderen? Dan ben ik pleitbezorger van meer zichtbaarheid van het ree voor de 'gewone' mens. Zij zijn meestal minder geïnteresseerd in het spotten van reeën. En wat maakt een wandeling nou completer dan het zien van een ree? Een manier om de zichtbaarheid te vergroten is het verleggen van de (wandel)paden. Die liggen nu meestal op de scheiding van bos naar veld; van dekking naar open gebied. Wanneer je die paden wat verlegt, meer van die rand af, dan zal het ree eerder en makkelijker uit de dekking komen omdat het niet meteen geconfronteerd wordt met mensen op korte afstand. Wat ook zou kunnen is dat je gebieden afsluit. Rust is alles voor reeën.”

Is Nederland reebestendig voor de toekomst? “Ja. Er is voldoende voedsel, ruimte en rust. Daardoor kan het dier zich eenvoudig verspreiden. Voor zover dat nog kan; de soort zit namelijk al vrijwel overal, tot op de Waddeneilanden aan toe. Alle elementen voor verdere populatiegroei zijn ruimschoots aanwezig. De oorzaak van de verspreiding komt voor een groot deel doordat in een gebied de maximum draagkracht wordt overschreden en alle territoria al bezet zijn. De huidige dichtheid in natuurgebieden is ongeveer 15-20 reeën per 100 hectare. Groeit de populatie dan zoeken met name jonge reeën hun heil elders. Zelfs in sub-optimale habitats, zoals verkeersknooppunten met veel groen en dekking, worden daarom tegenwoordig reeën waargenomen. Door de populatie op leefgebiedniveau gericht, locatie-specifiek, te beperken en een goede balans tussen mannelijk en vrouwelijk te vinden, kunnen we ongewenste migratie beperken omdat het ree dan geen behoefte heeft naar elders te verhuizen. Veel migratie leidt tot een verhoging van het aantal aanrijdingen in de gebieden waar het ree al gevestigd is. Vraatschade (bosbouw en tuinbouw) ontstaat in gebieden waar daar voorheen geen sprake van was.”

Wat er momenteel speelt in de provincie Drenthe is een voorbeeld van hoe ambtenaren, actiegroepen en de rechterlijke macht omgaan met onze fauna. Op de website van de provincie Drenthe lees ik: De Faunabeheereenheid (FBE) mag alleen op basis van verkeersveiligheid en ter voorkoming van onnodig lijden van zieke dieren en voor het reguleren van de populatieomvang van het ree vanwege de maximale populatieomvang in relatie tot de draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden nog machtigingen verlenen voor het afschieten van reeën. Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben een herzien besluit genomen op een bezwaarschrift na een uitspraak van de rechtbank. Daarin werd aangegeven dat het voorkomen van schade geen geldig argument was voor de lopende ontheffing, omdat schade niet aangetoond kan worden. GS-besluit 11 juni 2014. **Wat is jouw mening hierover? “Ik ben benieuwd hoe dit in Drenthe gaat aflopen. Ik voorzie dat door deze maatregel de maatschappelijke schade (aanrijdingen, vraatschade) zal toenemen. Uiteindelijk is het aantal dieren dat ergens mag lopen in grote delen van Nederland uiteindelijk een kwestie van maatschappelijk draagvlak in plaats van natuurlijke draagkracht.”**